

84

Пану Послу Української Народної

Республіки в Швейцарії

Згідно з Вашим дорученням, роздивившись пропозицію
Департаменту Зовнішнього Торгу Міністерства Народного

Директор

Господарства і Радника та Заступника Гелови Надзвичайної
Торговельно-Фінансової Місії до Франції, Італії, Бельгії
та Швейцарії Ф.Л. К о р о л і в а, докладаю:

Цілком вірна думка про необхідність стежити за промис-
ловістю та економічними потребами за кордоном; виявлення
становища закордонного ринка - що може дати Україна і в
якому напрямку слід розвивати промисловість на Україні -
ця вірна думка так переплутана в докладі і так багато на-
громаждено всього до діла не ідучого, що приходить ся від-
нести негативно до всього доповіді.

Основну думку доповіді /стор.4/

" гадаю можливим призначення лише одного тимчасового
генерального торговельного Агента для всієї Європи"
неможливо прийняти.

Немає такого чоловіка, котрий був би здібний для цьо-
го . У кожного чоловіка тільки 24 години на добу. Така
посада була би сінекурою.

Окрім цього мушу звернути увагу ще на де-які частини
докладу, котрі, з мого погляду, також неможливі.

Напр. на стор.5.: " призначивши тимчасового торговель-
ного Агента слід би було повідомити всі Посольства У.Н.Р.
що коли появляться закордоном закупочні Місії і особи,
щоб вони негайно зносились з торговельним Агентом по ріж-
народні інформації що до закупки і в ПОРОЗУМІННЮ З НИМ

переводили діла".

Таким чином на Посольство покладається, по думці докладчика, тільки поліцейські обов'язки.

Далі про відношення між цим генеральним торговельним Агентом і Посольством нема ні слова.

Таким чином створюється положення, при котрому генеральний торговельний Агент може вести справи, як то кажуть, на свою власну руку.

Це рішучо мусить бути відкинуто .

В кожній країні є наше Посольство і що б в тій країні не робилось - мусить робитись з відома і за згодою з Посольством.

Сами думки про ролю торговельного Агента /стр.4 і 5/ теж не відповідають потребам життя:

конкретний приклад : Міністр шляхів бажає замовити локомотиви в Швейцарії. розуміється цей заказ Міністр шляхів доручить не торговельному Агенту, а своєму інженеру , котрий буде знати, що саме треба.

В чому ж буде заключатись роля торговельного Агента ?

Він дасть адреси заводів ? Це відомо кожному технікові.

І як інституція торговельних Агентів буде проведена по думці докладчика - то це буде тим мертвим , бюрократичним механізмом, котрий буде тільки гальмувати справи.

Не зупиняючись на тим, що ні торговельні договори , а тим більше державні позики, - ніколи торговельні Агенти не виконують, а для того посилаються цілі комісії, - гадав би: повернути доклад назад, запропонувавши переробити його на підставі 2-х ґрунтовних тезисів .

1/ Діяльність торговельних Агентів мусить координуватись Посольством,

2/ торговельним Агентам можна доручити тільки те, що вони дійсно можуть виконати.

В. С. Савченко

Konig

1

85

Сісте ПАНУ МІНІСТРОВІ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ І УПОВНОВАЖЕНОМУ
полож УРЯДУ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ ЗА КОРДОНОМ. Д
роввагу факт обезцінення рубля і карбованця в самій Укра-
їні і на закордоннім ринку та недостачу чужої валюти
на Україні, то стане ясним та оправданим видавання нових
розпоряджень та утворення при Міністерстві Торгу і Промис-
ловости, а саме при Департаменті Директора Департаменту Зовнішнього
організацій, які вважаю Торгу Міністерства Народнього Госпо-
закон про заборону виводарства і радника та заступника Голо-
ганізування цілого ряду ви Надзвичайної Торговельно-фінансо-
кордонем, одобрення при вої Місії до Франції, Італії, Бельгії
а саме обміну товар на та Швейцарії Ф. Л. Королевак товару
та в зв'язку з тим утворення при Департаменті Зовнішнього
Торгу Міжвідомственої Комісії для Товарообміну, в якій
розглядає До калпа донна прехаппискраві. ввозу і вивозу
товарів будуть прохання відомств, народних організацій чи
приватних осіб. Щоб установити приблизне мірло для озна-
че Для того, щоб мотивувати кінцеві пропозиції доповіді, комісія
позволяю собі коротенько зупинитися на значінню, завданню
і фактичнім стані зовнішнього торгу як і навести приклади
з життя державного України в цій галузі.

Зовнішній торг України займав і буде займати одно з най-
поважніших місць в державнім житті України, а з окрема в ді-
яльності Міністерства Народнього Господарства. Угорнинов,
До Війни, а потім борба за незалежність України, а разом з тим
непомірно розвивався спекуляція в високій мірі підірвали
торгово-промисловий та фінансовий стан Держави, що визвало
необхідність зміни довоєнної торговельної політики. дон на
Урядом Української Народньої Республіки був виданий цілий
ряд нових розпоряджень, обмежующих ввіз та вивіз товарів,
введено нові монополії або напів-монополії, взявши певного роду
промисли і товари під догляд з початку Міністерства Торгу
і Промисловости, а потім Міністерства Народнього Господар-
ства та доручивши народним організаціям чи синдикатам за-
купки або продажі за кордоном тих або інших товарів і т.п.
в своїм часі призначені. Докладніше про це цілу нижче.

Зовнішній торг України займав і буде займати одно з най-
поважніших місць в державнім житті України, а з окрема в ді-
яльності Міністерства Народнього Господарства.

??

2. 38
86

Система контингентування і реєстрації зайняли визначне положення в області торгівлі. Коли до того візьмемо ще під розвагу факт обезцінення рубля і карбованця в самій Україні і на закордоннім ринку та недостачу чужоземної валюти на Україні, то стане ясним та оправданим видавання нових розпоряджень та утворення при Міністерстві Торгу і Промисловости, а саме при Департаменті Зовнішнього Торгу нових організацій, які вважаю відповідним в докладі навести :

закон про заборону вивозу за кордон чужоземної валюти, організування цілого ряду Закупочних Бюро для закупок за кордоном, одобрення принципу старої системи товарообміну, а саме обміну товар на товар без участі грошей як товару та в звязку з тим утворення при Департаменті Зовнішнього Торгу Міжвідомственої Комісії для Товарообміну, в якій розглядалося майже кожне прохання в справі ввозу і вивозу товарів будьто прохання відомств, народних організацій чи приватних осіб. Щоби установити приблизне мірило для означення цінностей на товари на Україні ^{Міжвідомственої} Комісія брала під увагу степеня, в якому подорожили товари на Україні і в других краях, степеня їх потреби, кількість запасів і ин.

З тих як і з инших причин Уряд Української Народньої Республіки вважав потрібним заключити спеціальні, тимчасові торговельні договори, як-то з Німеччиною, Австро-Угорщиною, Доном, Білорусією, Кубаню, Грузією і ин. Виникла неминуча необхідність пильно стежити за станом торгу, промислу та фінансів за кордоном і в цім напрямку Міністерство Торгу і Промисловости робило все можливе, так між иншим за кордон на короткий час висилалися спеціальні делегати або комісії для досліджування ринку і навіть для переведення товарообміну. /Дон, Кубань, Німеччина, Австро-Угорщина/ Ясно було, що ті функції найкраще могли виконати тільки торговельні агенти і дійсно Департаментом Зовнішнього Торгу був вироблений закон про торговельних агентів а Урядом Української Народньої Республіки стверджений, але-ж торговельні агенти не були в своїм часі призначені. Докладніше про це пишу низче.

Тимчасові спеціальні Комісії при Міністерстві Торгу і Промисловости

??

82

Справи зовнішнього торгу, про які дуже коротенько вище згадано, є сконцентровані в Міністерстві Торгу і Промисловості а саме Департаменті Зовнішнього Торгу. Для повноти картини позволяю собі привести частини, з яких складався Департамент : Секретарська Частина, Відділ Кордонного Догляду, Відділ Торгового Представництва за Кордоном і Міжнародного Зближення /Торгові агенти, торговельні палати і кн./, Відділ Економічних Договорів і Тарифів, Відділ Експорту та Відділ Імпорту. Крім цього при Департаменті відбувалися систематичні наради по в'ясненню потреб України в привозних продуктах, підготовлялись проекти торговельних договорів, як також ввлось діловодство зв'язане з договорами.

Як вище сказано торговельні агенти не були вислані в свої часі за кордон, головне з політичних причин, але натомість ухвалено було Урядом Української Народньої Республіки вислати дві торговельно-фінансові Місії - одну в Англію і Америку, а другу в Францію, Італію та Бельгію; пізніше покірено уповноваження цієї останньої і на Швайцарію. Перша Місія з огляду на наступ більшовиків не встигла виїхати за кордон, а друга, до якої і я мав честь належати доїхала лише до Швайцарії, звідки і провадила свою роботу. Доклад про діяльність Місії особно зробить Урядові, а я згадаю про це лише коротенько. Перш всього з жалем приходиться констатувати, що з незалежних від Місії причин, котрі може пізніше виявляться, Місії не удалося побувати в других краях, куди вона була делегована. Не дивлячись однак на це, Місія робила все можливе для справи як то : заінтересовала Україною досить великі круги торгово-промисловців у Франції, Італії, Бельгії та Швайцарії, придбала досить важні зв'язки, завязала зносини усно і писемно з торгово-промисловцями Західної Європи, видала 17 бюлетенів з описом багатств і потреби України в продуктах обробляючої промисловості, підготовила ґрунт для державної позики, заснування банку в Швайцарії, відкрила у Швайцарії Україно-Швайцарську Торговельну Палату, заізналась з промисловим ринком Швайцарії і по часті Франції, Італії та Бельгії. Особливо в місяці червні діяльність Місії розвинулась та і транспортом при даних обставинах теж надзвичайно трудна

Суть, а не Палата!

Handwritten notes in red ink on the left margin, including a large question mark and some illegible scribbles.

4
88

давала повну за поруку найкращого сповнення своїх завдань, але-ж на 17 липня кінчиться її срок і згідно з Вашим, Пане Міністр, розпорядженням Місія ліквідується.

Таким чином діла Місії/цінні зв'язки, розпочата переписка, ділові переговори і ин./повинні бути передані в відповідні руки, доби розпочата праця Місії не загинула, а принесла користь для Держави. Вихід з цього є продиктований Міністром Народнього Господарства в листі до Місії, копію якого маю честь при цьому долучити, де сказано, що будуть призначені торговельні агенти в кожну з окрема державу.

Дійсно напрямком зовнішнього торгу, різнородність завдань вимагає того, щоб Міністерство Народнього Господарства не було відірване від торгово-промислового життя за кордоном, а таким чинником явиться як раз торговельний агент, котрий і повинен бути докладно ознайомлений з справами зовнішнього торгу.

Згідно з змістом згаданого листу, Торговельні Місії мали бути заступлені Торговельними Агентами, але-ж при даннім положенню України - браку цілковитої можливості нормальної комунікації з Міністерством Народнього Господарства та з причини великих коштів, наголиб в кожну державу призначити торговельного агента, ледви чи могли би бути це здійснено тепер.

При данних обставинах гадаю можливим призначення лише одного тимчасового генерального Торговельного Агента для всієї Європи, не очікуючи коли можливо буде в повній мірі перевести цей проект.

Фактом поки що є, що торговельних агентів взагалі немає, але в той самий час за кордоном знаходиться чимале число різних комісій, комітетів, представників різних відомств, військових частин, кооперацій і т.и., яким доручено перевести певні закупна - одним для держави, другим для населення Української Народньої Республіки/Кооперація/і ин. Всі ці закупочні місії і особи з, явившись за кордоном і не знаючи зовсім стану ринку не знають де ім ці товари закупити і через те або зовсім некупують і повертають ні з чим назад або переплачують неімовірно дорого. Справа з транзитом і транспортом при данних обставинах теж надзвичайно трудна

*Місія
загублена*

!?

*Місія
загублена
до Києва
буде
підприємство
Скоро
зробити*

і без спеціального пізнання іі неможливо дати собі раду ріжним принагідним закупцям, про які вище сказано. Необхідно, щоб була певного роду інституція за кордоном, котра по тих тим всім справам могла би прийти з допомогою.

З другого-ж боку кидається в очі цілковитий брак контролю та реєстрації при закупках цими комісіями на кошти Держави. Міністерство Народнього Господарства, якого компетенцією є слідкувати і бути в курсі всіх закупок за кордоном, не може не мати відповідної інституції за кордоном, особливо сейчас, з якою воно в тих справах зше могло би зноситися. На обовязку торговельного агента лежатиме можливо скоро зібрати відомости про стан ринку других державців на ріжні продукти, установити та виявити способи транзиту та транспорту, а тоді буде можливо всім тим закупочним комісіям дати потрібні інформації і улегшити купівлю і доставку для держави товарів.

Перечислені в короткій функції агента ні в якому разі не може взяти ні одна з закупочних комісій, в тому числі і кооперація, бо їх завдання є зовсім інші. Цей погляд знаходить потвердження в листі п. Міністра Народнього Господарства який в копії предкладаю, де сказано, що п. Перепилицю, як представника Кооперації не можна призначити на офіціальну посаду при Міністерстві Народнього Господарства, то значить при Торговельно-фінансовій Місії. Таким чином Міністр Народнього Господарства стоїть на тій самій точці погляду, що не можна бути одночасно кооператором і членом державно-контрольної інституції. Стежити за тим ділом може тільки державна інституція, якою явивбися в данім випадку торговельний агент, котрий і мав би передати в відповідний час Міністерству Народнього Господарства зібраний матеріал.

Призначивши тимчасового торговельного агента слід-би було повідомити всі посольства Української Народньої Республіки, щоб наколи появляться за кордоном закупочні місії і особи, щоб вони негайно зносились з торговельним агентом по ріжнородні інформації що до закупна і в порозумінню з ним переводили діла і реєстрували закупна. Торговельний агент мусів-би провадити свої діла до отворення можливої нормальної комунікації з Міністерством Народнього Господарства і наколи в будучім явиласьби можливість призначити в кожную

Мені хотіло б додати щета рахунок

не можна призначити на посаду при Міністерстві Народнього Господарства, то значить при Торговельно-фінансовій Місії.

6. 90
Надзвичайна Дипломатична Місія
Української Народної Республіки в Швейцарії
державу з окрема торговельних агентів.

Будучи Директором Департаменту Зовнішнього Торгу Міністерства Торгу і Промисловости, а потім Міністерства Народного Господарства майже від самого початку проголошення незалежності України і фактично керувавши Департаментом до дня свого виїзду з Торговельно-Фінансовою Місією, до якої я був лише делегований з залишенням посади Директора Департаменту, дозволяю собі, на підставі свого досвіду і ознайомлення з фактичним станом справи зовнішнього торгу, запропонувати Пану Міністрові, як Уповноваженому Уряду Української Народної Республіки за кордоном, призначити генерального торговельного агента з осідком у Швейцарії, як одним з найвигідніших пунктів, чи в тім місці, де Ви, Високо-Поважаний Пане Міністр, будете перебували, або місці, яке Ви, Високо-Поважаний Пане Міністр, узнаєте за найбільш пригоже.

В міру потреби агент мусів-би виїжджати в краї, де його присутність оказалася необхідною.

Що ж торкається штатів, то на початок вважав-би відповідними :

- 1./ Генеральний Торговельний Агент з такою платнею як перший радник при посольствах Української Народної Республіки.
- 2./ 2 Секретарі.
- 3./ 1 Фахівець.
- 4./ 4 Урядовців.

До того всього необхідно асигнувати відповідну суму на розізд, пресу, представництво, канцелярію та на найом помешка
На Вас, Пане Міністр, ласкавий розгляд,
я, як директор Департаменту Зовнішнього Торгу, уважав за свій обов'язок представити цей невеличкий доклад з огляду на охорону інтересів Батьківщини. в сучасний, тяжкий час, коли фактом є повна ізоляція від Центрального Уряду і коли Ви, Пане Міністр, являєтеся однією інстанцією, котра може повзяти відповідне рішення в цій справі.

Редік Королік

Женева, дня 15-го липня 1919.р.